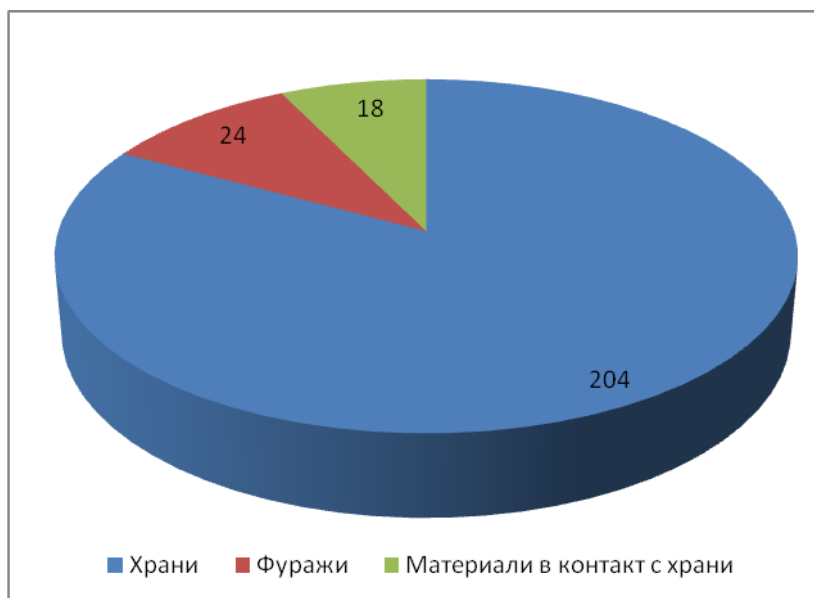

Анализ на данните получени от системата за известяване за храни и фуражи (RASFF) за месец юни 2013г.

Система за бързо предупреждение за храни и фуражи (Приложение 1).

Общият брой нотификации за месец юни 2013г. е **246**. Сигналите в категория храни са най-много – **204**, за фуражи – **24**, а за материали в контакт с храни – **18** (фиг.1):

Фиг.1 Анализ на данните по отношение на разпределението по групи храни, фуражи и материали в контакт с храни.

Предупредителни нотификации – 49 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 7 нотификации: високо съдържание на йод в изсушени морски водорасли от Южна Корея; стъклени фрагменти във вишневи компот в буркани от Унгария; наличие на вируса на хепатит А в микс от замразени горски плодове от Италия; *norovirus (GII)* в замразени малини от Полша; кадмий в спанак от Белгия; *Solanum nigrum* (черно куче грозде) в млад зелен фасул от Холандия; *ochratoxin A* в сушени сатфиди от Турция;

Зърнени продукти и тестени изделия – 7 нотификации: *aflatoxins (B1)* и *ochratoxin A* в царевича от Украйна; *atropine* и *scopolamine* в брашно от елда от Австрия; *aflatoxins (B1)* в ориз басмати от Пакистан (2); кроасани за деца от Испания с дефектни опаковки и заразени с плесени; недеklarирана млечна съставка в шоколадови бисквити от Холандия; *deoxynivalenol (DON)* в пшеница от Франция;

недекларирана млечна съставка в без-глутеново брашно от Швеция; **недекларирани** фъстъци в бисквити от Туция;

Ядки, продукти от ядки и семена – 7 нотификации: *aflatoxins (B1)* във фъстъци от Того (2); *aflatoxins (B1)* в шамфъстък от Иран; *aflatoxins (B1)* в халва с шамфъстък от Турция (2); *Salmonella Mbandaka* и *Salmonella Montevideo* в сусамов тахан от Турция; *Salmonella spp.* в слънчогледови ядки от България;

Риба и рибни продукти – 6 нотификации: хистамин в охладена пушена риба тон от Испания (2); живак в охладени акули от Испания (2); *Staphylococcal enterotoxin* в охладена риба тон от Суринам; **недекларирана** горчица и целина в шницел от риба сайда от Дания;

Мляко и млечни продукти – 3 нотификации: *Listeria monocytogenes* в сирене от Франция; *Listeria monocytogenes* в сирене „Gorgonzola“ от Италия; **метални фрагменти** в сирене от Белгия;

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 2 нотификации: **неправилно етикетирани за срока на годност** на охладена варена шунка от Белгия; *shigatoxin* продуцираща *Esherichia Coli* в замразени говежди пържоли от Италия;

Супи, бульони, сосове и подправки – 2 нотификации: **недекларирана ядка** в биологично песто от Италия; хистамин в екстракт от мая от Великобритания;

Готови ястия и закуски – 2 нотификации: **парчета дърво** в замразена шунка от Германия; *Salmonella spp.* в замразени пилешки шишчета и бейби царевича от Германия;

Фуражни суровини – 2 нотификации: **бездиоксиноподобни полихлорбифенили** в смесени мастни киселини и във фуражни суровини от растителен произход от Испания;

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 1 нотификация за **олово** в хранителна добавка от Франция;

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 1 нотификация за *Paralytic Shellfish Poisoning (PSP)* токсини в живи миди от Великобритания;

Билки и подправки – 1 нотификация за *Salmonella spp.* в смлян черен пипер от Бразилия;

Птиче месо и продукти – 1 нотификация за *Salmonella enteritidis* в замразено птиче месо за кебап от Полша;

Материали в контакт с храни – 1 нотификация за миграция на **първични ароматни амини** от пластмасова лъжица от Китай;

Яйца и яйчни продути – 1 нотификация за *Salmonella Kentucky* в яйчен прах от Румъния;

Ракообразни и продукти от тях – 1 нотификация за *chloramphenicol* в замразени скариди от Индия;

Сладкарски изделия – 1 нотификация за **недекларирана млечна съставка** във ветрилообразни шоколадови бисквити от Испания;

Сладкарски изделия – 1 нотификация за **алергична реакция** причинена от шоколадов продукт, като е използвана алтернатива на мляко и млечен протеин в шоколадови блокчета от Великобритания;

Нотификации за недопуснат внос – 105 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 20 нотификации: *dimethoate* в зелен боб от Египет; *malathion* в пресни чушки от Турция; забранено вещество HCN в нахут от Русия; *Salmonella infantis* в пресни листа от киселец от Индия; *triazophos* в пресни листа от спанак от Индия; *diazinon* в портокали от Египет; *carbendazim* в пресни чушки от Турция; *methoxyfenozide u dimethoate* в пресен грах от Кения; *Bacillus cereus* в сушени черници от Турция; *chlormequat u profenofos* в прясна бамя от Индия; *Salmonella spp.* в

кокосово брашно от Шри Ланка; *malathion* в домати от Турция; *chlorpyrifos* в маслини от Мароко; *Salmonella spp.* в листа от бетел от Бангладеш; *cypermethrin* в патладжани от Доминиканската република; *ochratoxin A* в стафиди от Афганистан; *procymidone* в тикви от Перу; *monocrotophos* и *acephate* в бамя от Индия;

Ядки, продукти от ядки и семена – 16 нотификации: *aflatoxins (B1)* във фъстъци от Китай (3), Египет (2) и Индия; *Salmonella Tennessee* в белени сусамови семена от Индия; *aflatoxins (B1)* в шамфъстък от Турция (4) и Иран (3); липсата на здравен сертификат(и) за печени и осолени бадеми от САЩ; липсата на здравен сертификат(и) за печен и осолен шамфъстък от Иран;

Птиче месо и продукти – 16 нотификации: *Salmonella Heidelberg*, *Salmonella infantis* и *Salmonella typhimurium* в замразени пилешки воденички от Бразилия; *Salmonella spp. (9)*, *Salmonella Heidelberg (3)*, *Salmonella Minnesota* и *Salmonella infantis* в замразено пилешко месо от Бразилия; живак в замразени, мариновани, варени пилешки гърди от Бразилия; влошен температурен контрол на замразено пилешко от Бразилия;

Ракообразни и продукти от тях – 12 нотификации: влошен температурен контрол на забранени скариди от Мозамбик (11); високо съдържание на сулфит в замразени червени скариди от Мозамбик;

Материали в контакт с храни – 8 нотификации: миграция на кадмий, олово и мед от алуминиева кафе машина от Китай; миграция на кадмий и олово от керамични съдове от Китай; миграция на никел и манган от барбекю от Китай; миграция на хром от ножове за морски дарове от Китай; миграция на хром, олово и манган от оливерник от неръждаема стомана от Китай; миграция на цинк от скара за барбекю от Китай; дефектна външна обвивка на кухненски прибори от неръждаема стомана от Китай; миграция на хром от чайник от Китай;

Билки и подправки – 8 нотификации: липсата на здравен сертификат(и) за къри листа от Индия; *flubendiamide*, *carbendazim*, *flutriafol* и *permethrin* в прясна мента от Мароко; *aflatoxins (B1)* в индийско орехче на прах от Индонезия; ядките на индийско орехче от Индонезия заразени с плесени; *Salmonella spp.* и *Salmonella Ituri* в къри листа от Уганда;

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 4 нотификации: *ivermectin* в говеждо месо от Бразилия; *shigatoxin* продуцираща *Esherichia Coli* в охладено говеждо месо от Бразилия (2); разваляне на осолена овча карантия от Китай;

Фуражни суровини – 3 нотификации: *Salmonella spp.* в брашно от гуар от Индия; *Salmonella spp.* в рибно брашно от Мавритания и Мароко;

Мазнини и масла – 3 нотификации: високо съдържание на *erucic acid* в туршиено масло от Бангладеш (3);

Зърнени продукти и тестени изделия – 3 нотификации: неразрешено генномодифицирани оризови пръчици от Китай; високо съдържание на алуминий в юфка от Китай; *carbendazim* в ориз от Виетнам;

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 3 нотификации: *Bacillus cereus enterotoxigenic* в билков чай от Индия; *sildenafil* в хранителна добавка от Китай; неразрешен цвят „Rhodamine B“ в хранителна добавка от Китай;

Риба и рибни продукти – 2 нотификации: влошен температурен контрол на замразена риба тон от САЩ; влошен температурен контрол на замразен хек от Аржентина;

Какао и продукти от какао, кафе и чай – 2 нотификации: *buprofezin* в зелен чай от Китай; *acetamiprid* и *imidacloprid* в чай от Китай;

Главноги и продукти от тях – 1 нотификация за неточен здравен сертификат и съмнения за измама за замразен октопод от Мароко;

Супи, бульони, сосове и подправки – 1 нотификация за високо съдържание на *E 210 - benzoic acid* в обезмаслен дресинг за салати от САЩ;

Сладкарски изделия – 1 нотификация за високо съдържание на E 210 - *benzoic acid* в плодова малинова захар от САЩ;

Безалкохолни напитки – 1 нотификация: неразрешено използване на цвят E 122 – *azorubine* в сок от нар от Русия; високо съдържание на E 211 – *sodium benzoate* в ароматизирани безалкохолни напитки;

Нотификации за насочване на вниманието – 60 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 18 нотификации: *chlormequat* в бамя от Индия; *linuron* в портокали от Испания; *dimethoate* в бамя от Йордания; E 202 – калиев сорбат в лайм (лимони) във марината-сироп от Тайланд; стъклени фрагменти в ягоди от Холандия; *amitraz* в круши от Израел (2); *Salmonella spp.* в бейби царевица от Тайланд; неразрешено генно модифицирана папая от Тайланд (4); *ochratoxin A* в сушени стафили от Турция; *methamidophos* и *monocrotophos* в хлебно дърво от Малайзия; вирусът на хепатит А в салата айсберг от Унгария; пластмасови фрагменти в замразен органичен спанак от Холандия; *carbofuran* в пресен лук от Тайланд; *methomyl* в райска ябълка от Южна Африка;

Риба и рибни продукти – 8 нотификации: живак в охладена жълтопера риба тон от Португалия; *Listeria monocytogenes* в пушена пъстърва от Турция; неразрешено пускане на пазара на балтийска съомга и морска пъстърва от Швеция; живак в охладена риба меч от Чили; *histamine* в консервирани осолени сардини от Тунис; бездиоксиноподобни полихлорбифенили в бодлива акула от САЩ; неразрешен оператор за консервирана аншоа от Испания; *Listeria monocytogenes* в пушена съомга от Полша;

Фуражни суровини – 5 нотификации: *chloroform* в течен протеинов хидролизат от Индия; високо съдържание на амброзия в червени семена от сорго от Белгия; *aflatoxins* в царевица от Испания (2); *Salmonella spp.* в рибно брашно от Мароко;

Материали в контакт с храни – 5 нотификации: миграция на първични ароматни амини в кухненски прибори от Китай (3); миграция на меламина от меламинави купи от Китай; миграция на кадмий и олово от ръба на водни чаши от Турция;

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 4 нотификации: *Shigatoxin продуцираща Escherichia Coli* в охладено обезкостено говеждо месо от Аржентина; остатъчно ниво над максимално допустимите нива за сулфадиазин в вакуумирано свинско месо от Германия; *ivermectin* в замразен говежди продукт от Бразилия; *Salmonella Virchow* в охладена свинска наденица от Полша;

Птиче месо и продукти – 3 нотификации: *Salmonella enteritidis* в охладено птиче месо от Полша (3);

Супи, бульони, сосове и подправки – 3 нотификации: неправилна термична обработка на маслини в сирена от Франция; недекларирани яйца и целина в доматиена супа и супен гулаш от Германия; недекларирани яйца, млечна съставка и соя в бял винен сос от Швеция;

Ядки, продукти от ядки и семена – 3 нотификации: *aflatoxins (B1)* в халва с шамфъстък от Турция; *aflatoxins (B1)* в лешници от Германия; *aflatoxins* във фъстъци от Бразилия;

Безалкохолни напитки – 2 нотификации: високо съдържание на E 210 – *benzoic acid* в гроздова сода от САЩ; високо съдържание на E 210 – *benzoic acid* в карамелена бира от Канада;

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 2 нотификации: цинков хелат аргинат в хранителна добавка от САЩ; *benzalkonium chloride (BAC)* в екстракт от семена на грейпфрут от Чехия;

Храни за домашни любимци – 1 нотификация за *Salmonella Newport* в кучешки бисквити от Индия;

Зърнени продукти и тестени изделия – 1 нотификация за *fumonisin* в пуканки от Аржентина;

Ракообразни и продукти от тях – 1 нотификация за високо съдържание на **сулфит** във варени скариди от Франция;

Мляко и млечни продукти – 1 нотификация за *Listeria monocytogenes* в сирене от Франция;

Натурална минерална вода – 1 нотификация за арсен в леко газирана минерална вода от Грузия;

Сладоледи и десерти – 1 нотификация за чуждо тяло (еластична нишка) в шоколадов крем от Франция;

Сладкарски изделия – 1 нотификация за метални фрагменти в близалки от Турция;

Нотификации за проследяване – 32 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Фуражни суровини – 11 нотификации: *Salmonella Havana* в соево брашно от Холандия; *aflatoxins* в царевича от България; *Salmonella Mbandaka* в органична соева торта от Италия; *Salmonella Mbandaka* в брашно от Германия от генетично модифицирана соя; *Salmonella Bareilly*, *Salmonella poona*, *Salmonella richmond*, *Salmonella Stanley* и *Salmonella typhimurium* в билкова смес от Австрия; *sulfadimidine* в калциев пидолат от Испания; **високо съдържание на *Enterobacteriaceae*** в говеждо брашно от Холандия; *Salmonella Senftenberg* в соево брашно от Аржентина; *Salmonella Derby* в органична соева торта от Китай; *Salmonella Nyborg* и *Salmonella Senftenberg* в органична соева торта от Италия; кадмий в цинков оксид от Турция;

Плодове и зеленчуци – 6 нотификации: остатъци от пестициди в плодове годжи бери от Китай; полициклични ароматни въглеродороди и бензо(а)антрацен в меден бананов чипс от Филипините; сушени гъби (манатарки) от Полша, **заразени с плесени**; *dimethoate* в броколи от Белгия; **високо съдържание на *E 200 – sorbic acid*** в кисело зеле от Австрия; **високо съдържание на йод** в изсушени морски водорасли от Китай;

Материали в контакт с храни – 4 нотификации: миграция на формалдехид от меламинови лъжици от Тайланд и Китай; миграция на формалдехид от меламинава купа за спагети от Холандия; миграция на минерално масло от картонена кутия за пица от Италия;

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 2 нотификации: метални фрагменти в бебешко брашно от Франция; **неразрешена нова хранителна добавка *Siraitia Grosvenorii*** в хранителна добавка от Франция;

Мляко и млечни продукти – 2 нотификации: разваляне на кисело млечна напитка от Швейцария; **високо съдържание на *Enterobacteriaceae*** в пастьоризирано мляко от Унгария;

Комбинирани фуражни – 1 нотификация за живак в рибно брашно от Испания;

Храни за домашни любимци – 1 нотификация за *Clostridium perfringens* в свиснки кости за храна на домашни животни от Италия;

Птиче месо и продукти – 1 нотификация за *Salmonella Virchow* в замразени осолени пилешки филета от Тайланд;

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 1 нотификация за *Salmonella Dublin* в говеждо месо от Дания;

Билки и подправки – 1 нотификация за съмнения за *Salmonella* в черен пипер от Холандия;

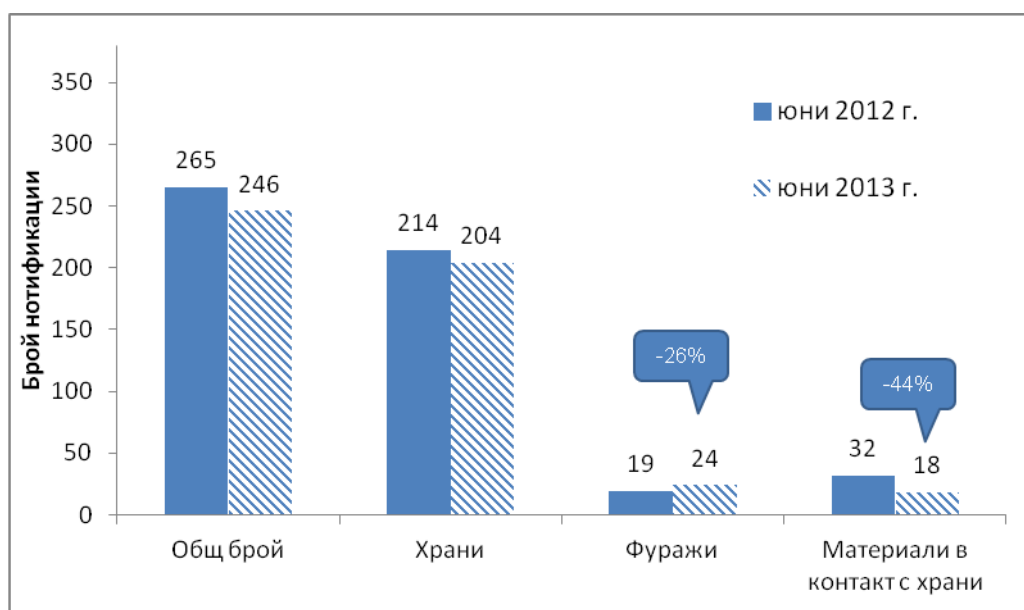
Яйца и яйчни продукти – 1 нотификация за неразрешен оператор на пресни яйца от Полша

Какао и продукти от какао, кафе и чай – 1 нотификация за чуждо тяло (зъб) в какао на прах от Германия;

Анализ на тенденциите:

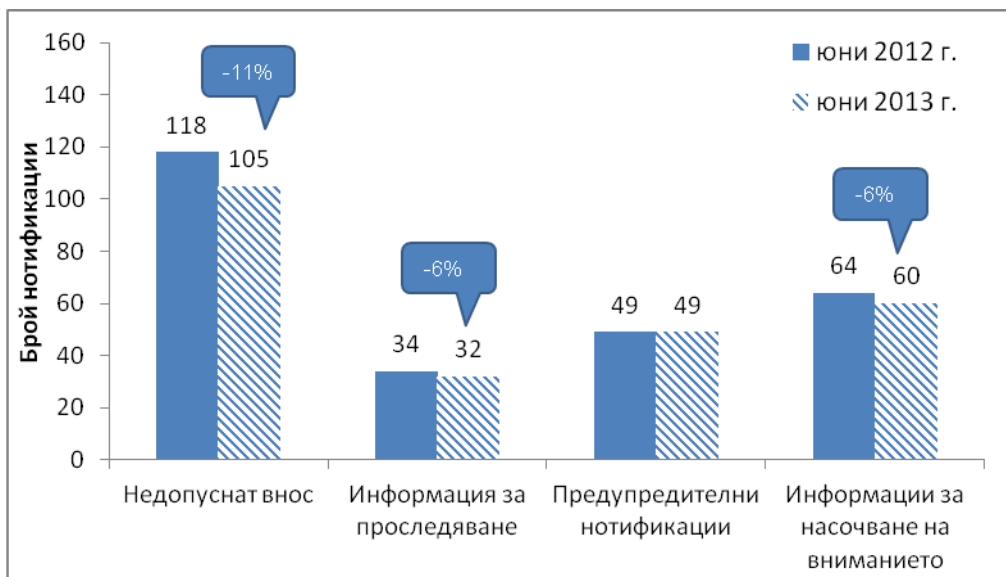
Направена е съпоставка на броя нотификации спрямо същия период през 2012г. – общо и по групи за м. юни 2012г. и м. юни 2013г.

На фиг. 2 са представени общия брой нотификации и брой нотификации по групи продукти – храни, фуражи, материали в контакт с храни. Запазва се тенденцията най-големият брой нотификации да бъде в групата на храните. Има спад на броя на нотификации за материали с контакт с храни с 44%, също така се забелязва спад и в нотификациите, свързани с фуражи с 26%.

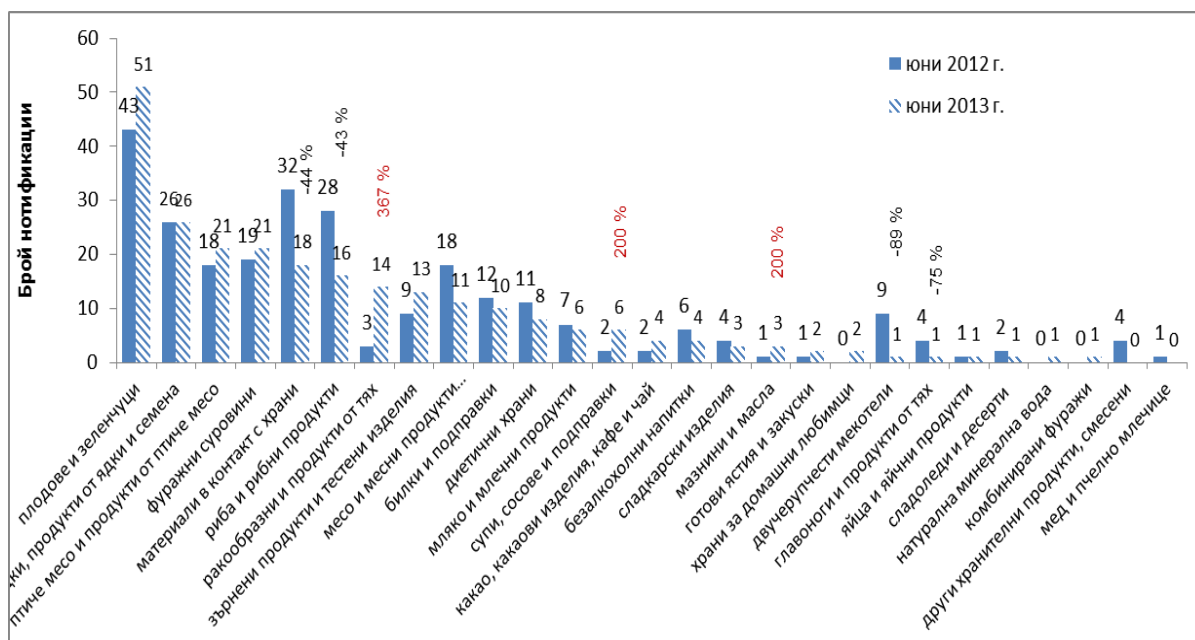
Фиг. 2. Разпределение на общия брой нотификации и броя нотификации за храни, фуражи и материали в контакт с храни за м. юни 2012г. и м. юни 2013г.

На фиг. 3 нотификациите са представени по вид. Най-голям брой и в двата разглеждани периода са нотификациите за недопуснат внос, но като цяло разпределението в групите е почти еднакво. Лек спад се наблюдава в броя на нотификациите за недуснат внос (11%), както и при нотификациите за информация за проследяване има спад с 6%.

Фиг. 3. Разпределение на броя нотификации по вид.

На фиг. 4 са представени данни за сравнение по категории хранителни продукти. Съществено увеличение на броя нотификации се наблюдава в категорията „ракообразни и продукти от тях“ (4 пъти и половина), вероятно поради завишеният брой живак и хистамин в рибните продукти. Прави впечатление същественото увеличение на броя нотификации в групите “мазнини и масла” и в “супи, сосове и подправки” – увеличение в порядъка от 2 пъти. В следните категории се наблюдава съществено намаляване на броя нотификации: “двучерупчести и мекотели” – с 89%; “главоноги и продукти от тях” – с 75%, “риба и рибни продукти” – с 43%; “материали в контакт с храни” – с 44%.

Фиг.4 Разпределение на броя нотификации по категории хранителни продукти

От обобщените данни за месеците юни 2012г. и юни 2013г. може да се направи извод, че съществува тенденция за общо намаляване на броя нотификации по някои основни групи храни – месо, месни продукти (различни от птиче месо), билки и подправки, диетични храни, мляко и млечни продукти,

безалкохолни напитки, сладкарски изделия, сладоледи и десерти и други хранителни продукти (смесени). Увеличение на броя нотификации се наблюдава в категориите плодове и зеленчуци, птиче месо и продукти от птиче месо, фуражни суровини, зърнени продукти и тестени изделия, готови ястия и закуски, храни за домашни любимци, натурални минерални води и в смесени фуражи.

Приложение 1

1. Система за бързо предупреждение за храни и фуражи:

Регламент (ЕО) No 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните. В случай, че член на мрежата разполага с информация, свързана със съществуването на сериозен пряк или косвен риск за човешкото здраве, произтичащ от храни или фуражи, тази информация незабавно се съобщава по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF). Информацията незабавно се предава на членовете в мрежата.

2. Правно основание:

Регламент (ЕС) No 16/2011 на Комисията от 10 януари 2011 година за установяване на мерки за прилагане за системата за бързо предупреждение за храни и фуражи.

3. Видове нотификации:

3.1. Предупредителни нотификации – съобщение за сериозен риск, който изисква незабавни действия или рисковият продукт вече е на пазара.

3.2. Нотификация за недопускан внос – касае пратка с храни, фуражи или суровини на която е отказано влизането в Общността поради риск за човешкото здраве, за здравето на животните или за околната среда.

3.3. Информативни нотификации – които са: за проследяване или за насочване на вниманието. Нотификациите за проследяване не изискват бърза реакция. Нотификациите за насочване на вниманието предоставят интересна за контролните органи информация.

Изготвил:

Светослав Кръстев – младши специалист в дирекция „НСМОРНП“

13.08.2013 г.